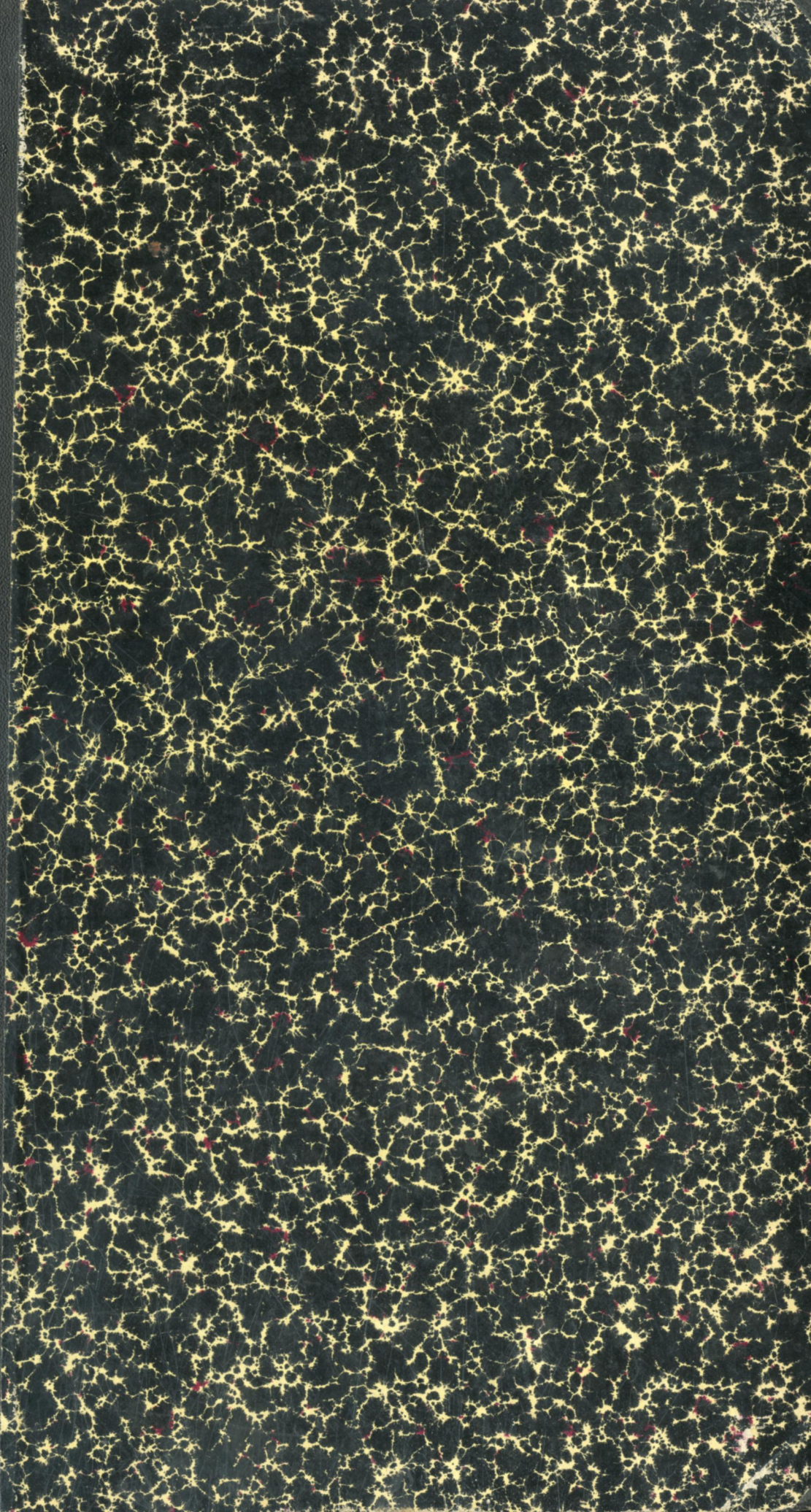

127747

Kofessa

ŁAWRIWSKI
ŁYSTKY

ЛННБ України ім.В.Стефаніка

00597716 (Z)

2014

20915
Ok. 1001

ЛАВРІВСЬКІ ПЕРГАМІНОВІ ЛИСТКИ

З XII—XIII В.

НАПИСАВ

ДР. ОЛ. КОЛЕСА.

Відбитка з „Записок Наукового Товариства імени Шевченка
том LIII.“

У ЛЬВОВІ, 1903.

127747

Накладом Товариства.

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

2 aut. .

L. 10/VII 1903.

ЛАВРІВСЬКІ ПЕРГАМІНОВІ ЛИСТКИ

З XII—XIII В.

НАПИСАВ

ДР. РЛ. КОЛЕССА.

Відбитка з „Записок Наукового Товариства імени Шевченка
том LIII.“

~~127747~~

У ЛЬВОВІ, 1903.

Накладом Товариства.

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

УДС-72

H 24049

1 крб.

IV

№ 114985

ЛВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 114985

Лаврівські пергамініві листки з XII—XIII в.

НАПИСАВ

Др. Ол. Колесса.

I.

Літом р. 1902 заїхав я для консерваторських цілей у старосамбірський повіт, і пробув пару днів у лаврівському монастирю. Завдяки гостинности і помочи ОО. Василян зазнайомився я із важнішими рукописними пам'ятниками монастирської бібліотеки. Перенесена із старого розібраного тепер крила монастиря, приміщена тепер бібліотека у шафах уставлених у довгих монастирських сінях. Друга частина бібліотеки зберігає ся в первіснім своїм місці, в церкві за хором, звідки провадять до неї таємні дверці заслонені образом. Серед порозкидуваних і запрошених книг поталанило мені знайти на обкладинках два пергамініві відривки, а третій, пожовклий і подцнялий видобув я із середини тої обкладинки на якій був наліплений відривок означений у нас ч. 2.

Відривки ті, то скупі останки богатої рукописної спадщини, переховуваної колись, як каже місцева традиція, в лаврівському монастирю; — то сьвідки старинної руської культури, якої осідком був не лиш лаврівський монастир, але й інші місцевости сеї околиці. В тому закутку руської землі шукали руські князі захисту і спокою в монастирях положених серед прегарної гірської природи. У преображенськiм монастирю (св. Спаса) в нинішнім селі Спасі, що мав бути заснований ще в домон-

гольських часах¹⁾ помер, як говорять історичні перекази²⁾ князь Лев Данилович. Недалеке від Лаврова село Лінина мало церков засновану, як показують місцеві записки, ще в XII століттю. Сам лаврівський монастир мав бути заснований в XIII в. Місцеві перекази, кілька грамот і деякі історичні записки говорять, що монастир сей тішив ся особливою опікою і прихильністю князя Льва Даниловича. Хоч автентичність грамот Львових дуже сумнівна³⁾, однак факт, що ті грамоти були в XV та XVI в. потверджувані польськими королями⁴⁾, показує, що лаврівський монастир мав за собою усталену давну традицію звязану з іменем князя Льва Даниловича. Історичною бувальщиною сего монастиря займало ся кількох письменників, як Гарасевич⁵⁾, Зубрицький⁶⁾, Петрушевич⁷⁾, Головацький⁸⁾, Косак⁹⁾, Площанський¹⁰⁾ і инь. З фактів наведених у них згадаю лишень, що старинний монастир був побудований на горі, в лісі при церкві св. Івана Хрестителя. В XVI століттю перенесено монастир на вигідніше місце під горою, а в XVII в. побудовано при нім камінну церков св. Онуфрія, що перетривала кілька пожарів які навідували монастир і переховалась до наших часів.

Старинність Лаврівського монастирського осідку промовляє за тим, що обговорювані тут пам'ятники могли бути переховувані в Лаврівським монастирю від найдавніших часів.

¹⁾ Порівн. М. Н. Коссаць: „Шематизмъ провинціи св. Спасителя чина св. Василя Великого въ Галиціи и короткій поглядъ на монастири и монашество руске отъ заведенія на Руси вѣры Христовой аж по нынѣшнее время“, Львѡвъ 1867, стор. 189.

²⁾ Пор. Д. Зубрицькій: „Критико-историческая повѣсть временныхъ лѣтъ червонои или галицкой Руси“. Москва. 1845. стор. 63. М. Грушевський, „Исторія України-Руси“ т. III, Льв. 1900, стор. 557.

³⁾ М. Грушевський *loc. cit.* 558. М. Грушевський: „Чи маємо автентичні грамоти ки. Льва“. Записки Н. Т. ім. Шевченка, т. XLV, стор. 1—22.

⁴⁾ Порівн. В. Площанський: „Лавровъ село и Монастырь“ (Наук. сборн. гал. руск. матици Льв. 1866, стор. 328—340).

⁵⁾ *Annales ecclesiae Ruthenae*, Ed. Malinowski. Leopoli 1802, p. 146.

⁶⁾ *loc. cit.* стор. 63—64.

⁷⁾ О галицкихъ епископахъ со временъ учрежденія галицкой епархіи даже до конца XIII вѣка. [Галицкій историч. сборникъ изд. общ. гал. русс. матици Льв. 1854. Стор. 85, 168—170 etc.].

⁸⁾ „Объ изслѣдованіи памятниковъ русской старины сохранившихъ ся въ Галичинѣ и Буковинѣ. [Труды перв. археолог. съѣзда в Москвѣ. Москва 1871, стор. 219—242].

⁹⁾ *loc. cit.* стор. 23.

¹⁰⁾ *loc. cit.* стор. 327—339.

Лаврівські пергамяні листки, що дають не маловажний матеріял і для історії нашої мови і палеографії — дістав я за ласкавим дозволом і місцевого і центрального заряду Ч. св. В. В. на довший час до рук, і міг їх піддати докладному розслідову якого результат подаю на сьому місці.

Долучені при кінці фототипні відбитки допоможуть читачам докладніше пізнати палеографічні прикмети сих листків.

II.

Відривок перший має лиш оден лист 27 сантиметрів довгий а 17 см. широкий. Пергамін тонкий, добре виправлений, був ужитий на обкладинку книжки і тому має на краях чотири вирізки в формі клинів. Письмо іде у два стовпці довжини $18\frac{1}{2}$ см. а ширини переважно 6 см.

Чорнило трівке, при відмиваню кляю полиняло не богато. „Зачала“ і початкові букви викінчені киноварем.

Початкові букви двоякі: одні примітивні, як на відбитці, складають ся із спіраль ведених рівнобіжно, — а другі мають в основі орнамент рослинний у котрого склад входять головно сучкі. Орнамент рослинний лучить ся в горішній части із завязком орнаменту тератологічного в який входить голова звіря-птиці.

У способі писаня букв бачимо отєї важнійші прояви.

к має горішню частину незначно меньшу від долішної, при чім прогалінка між обома частиями доволі глибока, місцями сягає до прямовісної лінії.

є вузке, з доволі довгим язичком на кінці грубшим і загненим у долину.

ю має сполучку обох частин поведену в одній лінії з язичком і приміщену в середині рядка.

з має головку розмірно досить велику; хвостик короткий, загнений не округло, а остро на право, а опісля звичайно йде в долину; часами хвостик іде в лінії майже простій скісно в долину на право не затрачуючи одначе острого коліна.

ж має кілька почерків: а) на три рухи, як у найдавніших памятниках; перший рух дає лінію вертикальну, другий з права на ліво, третій з ліво на право: **Ж**; б) на чотири рухи: перший дає лінію вертикальну, другий з правого боку в ліво в долину, третій з лівого боку в горі, четвертий

з правого боку в долині: **ж**: **в**) на три рухи: перший дає лінію вертикальну, другий лomanу лінію з правого, третій лomanу з лівого боку. Угли сходять ся в одній точці або в однакій відлеглости від прямовісної лінії: **ж**. Горішня часть букви переважно доволі велика.

и має перекладинку переважно в горішній части; перекладинка переноловинена звичайно грубим коротким язичком звішеним в долину; коли стоїть дві букви: **и** коло себе, то лишень одна з них має язичок. На стор. 2 появляє ся язичок рідше як на стор. 1.

и має такий самий язичок на перекладинці як **и**.

ы складає ся з **ь** та **и**.

л має середню вигнену частину приміщену так, що не виходить поза рядок; сея вигнена лінія подібна до іотицького луку.

л перекладинка іде скісно від лівої руки до правої так, що не дотикає кінців стовпиків, і від сих кінців однако відлегла.

ч має чашечку з краями симетричними, незначно лиш вигненими, так, що форма букви зближена до розколеного, широко розціпленого кійка; підставка чашечки доволі висока.

х має на долішній части одного а часом і обох рамен перехрестинку, що йде на ліво.

у має форму **оу**; деколи під горішньою частиною бачимо малу перехрестинку.

ф має дві поперечні перехрестинки, одну в середині, а другу в долішній части.

ω Середня частина невеличка; бічні рамена заокруглені до середини.

Літатури рідкі н. пр. **м**. сполучує ся з **у**: **му**.

Надстрічних знаків бачимо чи-мало. Над самозвуками, **и** та **и** бачимо звичайно придихи („**дх**“), окрім того часто появляють ся і наголоси („**слы**“) (оксія) і (варія) н. пр. **иі**. Титла, в формі скоби, має звичайно в середині перехрестинку; деколи являє ся титла **у** формі луку під котрим стоїть буква пропущена у стрічці.

Яко знаки перепинюваня служать точки поставлені не в середині, як буває звичайно, але на долі стрічки; ті точки є часто подовгасті, зближені до перетинки. В кінці уступів, особливо-ж наголовків, бачимо знаки : ∞

Характеристичні язички на перекладинках букв и та і і деякі інші прикмети зближують почерк сего лаврівського відривка до почерку кристинопольського апостола з XII в. що походить із давного монастиря в Городищу під Кристинополем¹⁾. Опираючись на тій схожості можемо догадуватись, що євангеліє, із котрого задержав ся лиш описуваний тут лаврівський відривок, походило із того самого культурного, не знаного нам ближше осередка, де написаний і кристинопольський апостол, і де втворилась була своєрідна графічна манера в XII в.

Текст становить кілька глав з євангелія св. Марка.

Стор. 1.

Стовп. а.

власть ѿцѣклати не
доугъ. ѿзгонити вѣ
сѣ. ѿ положи симоно
ви ѿма пѣръ. ѿакова
зеведкина. ѿ ѿна бѣа
ѿкова. ѿ положи ѿма
ѿмени. воднергесъ. ѿ
же естъ сѣа громова. ѿ а
ндрѣю ѿ филипа. и
валфромѣа ѿ матьфѣ
ѿ мѣтарѣ ѿ фомоу
ѿ ѿкова алѣкѣва и
фадѣа. и симона ка
нанита. и нѣдоу нска
арнѣтскаго. ѿже ѿ
прѣдасть. ѿ приѣдоша
в домъ. ѿ собраша сѣ па
кы народи. ѿко не мо
ци ѿмъ ни хлѣва ѣсти.
ѿ слышавше иже вахоу

Стовп. б.

оу него. ѿздоша ѿ
тѣ него. глѣхоу бо ѿ
ко нѣистовъ іесть :• ~²⁾
вѣ сѣѣ. гѣ. нѣ. ѿѣа. ѿ мар :• ~
Бо нѣ. приѣде ісѣ в до
мъ. ѿ собраша сѣ
народи. ѿко не
моци ѿмъ ни хлѣ
ва ѣсти. ѿ слыша
вше же иже вахоу
тѣ оу него ѿздо
ша и тѣ и глѣхоу
бо ѿко нѣистовъ іе
стъ и книжници
же ѿ ѿѣрлама сѣше
дше глѣхоу. ѿко
велезлоуа ѿмать.
ѿко вѣкою вѣсовскы
мъ ѿзгонитъ вѣсѣ
ѿ призвавъ и притѣ

¹⁾ Попів. Aem. Kalužniacki: Actus Epistolaeque Apostolorum palaeoslovenice ad fidem codicis christinopolitani saec. XII scripti edidit: Vindobonae, 1896, pag. X.

²⁾ З єв. Марка гл. 3. вач. 12.

Стор. 2.

Стовп. α.

чани глаше намъ. ка
ко можеть сотона со
тоноу издгнати
и аще црство на са
раздѣлнть са. не
можеть стати црст^{во}
то. и аще домъ самъ
са раздѣлнть. не мо
жеть стати домъ
тъ. и аще сотона въ
сталъ на са юсть. и
раздѣлнлъ са юсть.
не можеть стати
дондеже конецъ има
тъ. никтоже не мо
жеть. съсоудъмъ крѣ
пъкаго вшедъ в до
мъ него разъграви
ти. аще не перкѣю
крѣпкаго сважеть.

Стовп. β.

тогда домъ него разъ
гравитиъ : ∞¹⁾ въ четверто
гѣ. юѣа ѿе. ѿ марка : ∞
рѣ. гѣ. своймъ оуче
никомъ. право глѣю
вамъ яко вса ѿстави
тъ са съгрѣшкннѣ сѣо
члвчѣскымъ. и хоулѣ
ннѣ. велико аще хоули
тъ а иже аще хоули(ъ)
стѣн дѣхъ. нѣ имать
ѿставлѣннѣ въ вѣкы,
иъ повиненъ юсть вѣ
чномоу соуду, зане
глѣхоу яко дѣхъ нечи
стѣ имать. и принде
же к не^{му} мѣти него и вѣра
юго, вѣк стоище, и по
слаша к нему глѣюще.
и сѣдаше в него народъ²⁾

Відривок наш замітний також із боку прояв граматичних та правописних.

Глухі самозвуки ѣ та ѡ знаходять ся в стані упадку і рідко лишень уживають ся так як у давних пам'ятниках церковно-словянських.

1. Не відчуваючи їх звукового значіння пропускає їх писець доволі часто: в домъ (1 α, 1 β, 2 α), вшедъ (2 α) сважеть (2 α), к нему (2 β), в него (2 β), собраша са (1 β), вѣчномоу (2 β), книжницѣ (1 β), вса (2 β).

2. Часами появляє ся ѣ та ѡ там де їх не мають давніші пам'ятники церковно-словянські: издгнати (2 α), андрѣю (1 α).

3. Замість церковно-словянського сполучення: Cons. + рѣ + Cons. появляє ся формація найновіша³⁾ себ то: Cons. + ер + Cons.: перкѣю (2 α), четвертокъ (2 β).

¹⁾ З єв. Марка гл. 3. зач. 13.

²⁾ З єв. Марка гл. 3. зач. 13.

³⁾ Порівн. А. Kolessa: „Dialectologische Merkmale“ (Archiv für slav. Philologie XVIII, 110—211).

4. Замість **ъ** та **ь** появляє ся **о** та **е**: **собраша сѧ** (1 α , β), **конецъ** (2 α), **четверток** (2 β).

5. Часом служить **ь** так само як у сучасній мові укр.-руській до зазначення м'якості попереднього співзвук у споду-ченях: **кю, кы, зам. ны, не.** Се можемо сказати тим певнїше, що таке **ь** зам. **и** появляє ся після т. зв. нового **ѣ** зближеного до сучасного укр.-руського **і**. В тим значіню може поява групи **кы** мати деяку діалектольоґічну вартість¹⁾. Бачимо її в отсих словах: **сѣгрѣшѣнькы** (2 β), **хоулѣнькы** (ibid.), **цставаѣнькы** (ibid.).

6. В слові **ѡставаѣть сѧ** (2 β) бачимо недостачу т. зв. **л** erentheticum. В часі коли мова церковно-словянська здобула собі значіне мови письменської Словян було в нїй **л** erentheticum загально уживане²⁾. Не бракує таке **л** н. пр. в київських фраґментах, де його недостача булаб легко зрозуміла. Одначе вже найдавніші церковно-словянські пам'ятники не уживають такого **л** особливо-ж часто рукопись супрасльська³⁾. На місці **л** появляє ся тут **ь** а найблизший самозвук буває йотований. В нашім фраґменті не бачимо **ь** зам. **л** ані йотації; в часі, в якому написане було лаврівське єванґеліє, знак **ѧ** означував уже звук **ја** і зм'ягчував попередній співзвук. Недостача **л** erentheticum се проява не рідка в українсько-руській мові особливо у галицько і угорсько-руських говорах⁴⁾. Поява отже такої форми як **ѡставаѣть сѧ** дасть ся пояснити не лишень із церковно-словянського первовзору з якого переписано лаврівське єванґеліє, але також із прикмети місцевого тодішнього говору.

7. Після **г** **к** **х** уживає ся в сїм лаврівськїм відривку постійно **ы**: **недоугы** (1 α), **накы** (1 α) **вѣсовьскымы** (1 β), **чѣчскымы** (2 β), **вѣкы** (2 α). Сесю прояву можна пояснити сїм фактом, що церковно-словянська традиція могла мати підкріплене в місцевім говорі. Ще й нині в гірських діалектах

¹⁾ Пор. „Dialectol. Merkm.“ стор. 509.

²⁾ Порівн. W. Vondrak: „Altkirchenslavische Grammatik“. Berlin 1900 ст. 122. — V. Jagić: „Zur Entstehungsgeschichte den kirchenslavischen Sprache II, 55—56. [Denkschriften den kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, philos. hist. Classe, Bd. 47 Wien 1902].

³⁾ Vondrak, loc. cit. 123.

⁴⁾ Ogonowski: „Studien auf dem Gebiete der ruthen. Sprache“. Lemb. 1880. 79—80. Ів. Верхратский: „Про говор галицких Лемків“. [Збірник фільольоґ. секц. Н. Т. і. Шевч. т. V. Львів 1902 стор. 74]. — Іdem: „Знадоби для пізнання угорсько-руських говорів“ II т. „Говори з наголосом сталим“. Львів 1901, стор. 47.

галицько-руських виговорює ся **ы** після **г, к, х**, твердо, твердше, як польське **у**: н. пр. **сокыра, хыжа, гывати** etc. ¹⁾.

8. Поява н зам. **ы** в слові **народи** (1 α) має діалектологічне значінє і характеризує давні пам'ятники південно-руського походження ²⁾.

9. Мимо невеликого розміру сего Лаврівського відривка подибуємо в нїм доволі часто появу **ѣ** зам. здовженого церк. слов. **є**:

а) в іменах осіб грецького походження: **зеведѣина** (1 α), **аньдрѣю** (ib.), **валфромѣи** (ib.), **матѣѣи** (ib.), **алѣѣева** (ib.), **фадѣи** (ib.).

б) в негациї **не**: **нѣистокѣ** (1 β), **нѣиматѣ** (2 β). ³⁾

в) в словах, що кінчать ся на **инне**: **сѣгрѣшѣнья** (2 β), **хоуѣнья** (ibid.), **ѡставѣнья** (ib.).

Приклади вичислені під а) і в) належать до найважнїйших прояв давної південно-руської фонетики і присутність їх у такій многотї в сему фразментї надає йому яркий діалектичний кольорит ⁴⁾.

10. Замітна є також поява **ѣ** зам. **ы** у слові **ѣсти** що лучас ся два рази (1 α , 1 β). Форму таку подибуємо, що правда, спорадично також у найдавнїйших пам'ятниках руських (в Остромировім Євангелію) і церковно-словянських н. пр. в рукописи супрасльській, — найчастїйше однак подибуємо її в пам'ятниках південноруських, н. пр. в Сборнику Святослава з р. 1073.

Так заміна **ѣ** зам. **є**, як і **ѣ** зам. **ы** появилася у нас із причин фонетичних і в таких випадках **ѣ** віддає звук що відповідає українсько-руському **і**, а в слові **ѣсти** звукови **йї**.

11. Зам. **а** подибуємо **о** в слові: **сотона** (2 α) **сотоноу** (ib.) **satanas**. Така заміна в сїм слові є загально уживана в давнїйших південно-руських пам'ятниках і в нинїшній українсько-руській мові.

12. Постійне уживанє закінчень **З** ос. дієслів на **тъ** показує, що воно мусїло мати підкріпленє в місцевім народнім виговорі: **прѣдѣлътъ** (1 α), **ѣстъ** (1 β , 2 α), **иматѣ** (1 β , 2 α), **из-**

¹⁾ Порівн. Ogonowski, „Studien“ 39. Ів. Верхратекій, „Про говор галицьких Лемків“ стор. 30.

²⁾ Порівн. мої „Dialectologische Merkmale“ 499—501.

³⁾ Про негацию **нѣ** порівн. Соболевского: „Очерки изъ исторіи русскаго языка“, Київ 1884, стор. 85, 86.

⁴⁾ Порівн. „Dialectologische Merkmale“ 482—496.

гонить (1 β), *можеть* (2 α), *роздѣлать сѧ* (2 α), *сважеть* (2 β), *хоуанть* (2 β).

13. В 3-тій відмінку числ. один. іменників муж. подибуємо закінчене на *ови*: *симонови* (1 α). Закінчення такі уживають ся в церковно-словянській мові правильно у іменників т. зв. пнів *и*; в деклінації пнів *о* уживає ся звичайно закінчене *оу*, хоч в назвах осіб лучаєсь і закінчене *ови*, котре дуже часто уживає ся в мові українсько-руській, і з тої причини найчастійше появлюєсь у давних пам'ятниках південно-руських.

14. У сполученю з иньшими діалектичними проявами сего лаврівського відривка може мати деяке значіне і поява форми імперфекта закінченої на *хоуть* зам. *хоу*: *вахоуть* (1 β).

15. Невеликі розміри відривка не дають нам знадоб до оцінки лексичного та сінтактичного материялу. Згадаємо хіба слово: *разъгравити* (2 α , 2 β) зам. звичайного: *расхитити*. Із прояв сінтактичних відмітимо фразу: *положи има имени* (1 α). На увагу заслугує поставлене заіменника *сѧ* перед дієсловом: *лице домъ самъ сѧ раздѣлать* (2 α). Така проява характеризує велику частину галицько-руських говорів.

16. Хоч місцевий галицько-руський діалект наляг такою сильною веретвою на церковно-словянський текст нашого відривка, — всеж таки полишились ще деякі форми старої формациї. Сюди належить форма: *искарнотъскаго* (1 α), задержане давнього *accusat.*: *келезлаоуль имать* (1 α), *хоуанть стым доухъ* (2 β), *доухъ нечистъ имать* (2 β). До таких архизмів треба зачислити і правильне уживане давнього суфіна: *изидоша ѡтъ него* (1 β), *изидоша ѡтъ и* (1 β). зам. звичайно уживаної в пізнійших пам'ятниках форми: *изидоша да имоутъ него*.

III.

Відривок другий складає ся з двох сполучених із собою листків 30 см. довгих, а $22\frac{1}{2}$ цм. широких. Письмо іде в два стовпці 21 цм. довгі а 6—7 цм. широкі. Пергамін грубий, видобутий із обкладинки книжки — і з тої причини занечищений килем, особливо на стор. 2 і 3.

Чорнило добре заховане, при відмиваню клию не полиняло.

В текеті бачимо одну початкову букву Р, викінчену кинварем, великих розмірів: $6\frac{1}{2}$ цм. високу. В її основі лежить

орнамент рослинний зложений із стовпця сучків виповнених в середині точками, і прибраних галузками. Буква сеся нагадує своїм орнаментацийним викінченням початкові букви т. зв. Юрієвського євангелія з XII в. Слід такої букви бачимо і на стор. 4. Киноварем виготовлені наголовки і зачала.

Букви писані при помочи грубого пера представляють т. зв. великий устав.

У почерку букв бачимо отсі замітніші прояви.

в має горішню частину доволі велику; декуда лучають ся обі частини майже симетричні.

е має перекладинку майже в середині, хоч вона не все лучить ся з язичком безпосередно. Перекладинка, або сполучка обох частин іде часом трохи скісно з гори в долину від лівої руки до правої — а не на впаки. Деколи (н. пр. лист 2, стор. 4. стовп. α). перекладинка іде низше язичка букви **є**.

Зам. букви **є** уживаєсь правильно вузке **е**.

ю має сполучку в середині.

У почерку букви **ж** бачимо кілька способів писаня: а) перший рух дає лінію прямовисну, другий дає лук звернений кінцями до гори, третій і четвертий дає підпори до сего луку: **ж**; б) перший рух дає лінію прямовисну, другий і третій легко заломані криві по обох боках прямовисної, доволі від неї відлеглі, а четвертий рух дає тонку лукову лінію, що лучить угли обох ломаних ліній з собою: **ж** (порівн. 2 лист, 4 стор., стовп. β); в) перший рух дає прямовисну, другий і третій сильно заломані криві по обох боках; їх угли не лучать ся із собою в одній тоці: **ж** Горішня часть букви доволі велика.

з має головку велику, хвостик невеличкий під острим кутом загнений на право, або скісно в долину.

к права сторона має форму букви **г** похиленої на ліво так, що не стикаєсь із стовищем.

и має перекладинку поземну в середині стовиців а місцями троха висше.

ы = **ѣ**; друга частина має в половині малу перехрестинку.

л з серединою заокругленою, що не сходить низше рядка.

и має перекладинку скісну що йде від лівого стовпця до правого не доходячи до кінців. Рідко йде перекладинка від горішнього кінця лівого стовпця до половини правого стовпця.

ч має звичайно форму симетричної неглибокої чашечки на високій підставці, а часами більше зближує ся до неглибоко розколеного кійка.

ы має форму ѣ.

у має форму оу.

Надстрічних знаків бачимо в тому відривку лише два: оден — се дві точки над ѡ, а другий — титла. Титла рідко уживана, представляє просту лінійку з точкою в середині й лиш у „зачалах“ має титла форму луку під котрим стоять букви винесені над рядок.

Яко знак перепинюваня служить точка поставлена в середині рядка. При кінці глав бачимо знак .: . або .: . .

Текст представляє відривок одної глави евангелія Луки, і дві глави ев. Іоана.

Лист 1. стор. 1.

стовпець *α*.

іємоу рѣкъѣ не
ченѣ часть и ѿ
вѣчьль сѣтъ. и
идѣ прѣдѣ ни
ми. прочеє дастѣ
имѣ. рече же и
мѣ. се соутѣ сло
веса иже глахѣ
вамѣ. ієще жи
вѣ съѣ съ вами.
іако подобает
сѣковъчати сѣ
писанѣмѣ вѣ
законѣ моисе
ѿвѣк и прѣоцѣ
хѣ и псалѣмѣ
хѣ ѿ мѣнѣ. то
гда ѿверзе имѣ
оумѣ. да разоу
мѣють кѣни

стовпець *β*.

гѣ и рече имѣ
іако тако ієсть
писано. и тако
подобаше постра
дати хѣ и вѣ
скръсноути и
з мертвѣхѣ
третини днѣ и про
повѣдати сѣ вѣ
имѣ ієго пока
іанню и ѿпоуце
ныи грѣховѣ вѣ
вѣскѣхѣ изъицѣ
хѣ. начыньше ѿ
ієрѣслама. вѣ же
ієсте сѣвѣдѣте
ли симѣ. и се азѣ
послю ѿвѣкто
ваные оіа моє
го на вѣ. вѣ же

Лист 1. стор. 2.

Стовпець *α*.

сѣдете вѣ градѣ
ієрѣслимѣстѣ.

Стовпець *β*.

ркви. хвалаше
и бл҃гословаше

Лист 2. стор. 1.

Стовпець *α*.

іако ѿ тебе изи
дохъ. и вѣрова
ша іако ты ма
посла. азъ ѿ си
хъ молю. не ѿ
мирѣ молю нъ

Стовпець *β*.

іе. іаже далъ іеси ¹⁾
мънѣ да боудоу
ть и ти вѣ іеди
но іако и мѣ. іе
гда вѣхъ съ ни
ми вѣ мирѣ. а

Лист 2. стор. 2.

Стовпець *α*.

зъ съблюдохъ.
и во има мое.
іаже далъ іеси
мънѣ съхрани
хъ. и никтоже
ѿ нихъ не погы
ве. токѣмо снѣ
погыбельны
и да събоудоу
ть съ книгы. нѣ
нѣже вѣ тебе и
доу. и си глѣю вѣ
мирѣ. да имоу
ть радость мою
исполненоу вѣ
себе ··· ·· ²⁾
И понѣ. ѿ неде
ѿда ѿ ивана
Рече гѣ. свемѣ
оученикомѣ

Стовпець *β*.

да не съмоуца
іеть съ срѣце ва
ше. ни оустраша
іеть. слышасте
іако рекохъ ва
мѣ. идоу и при
доу къ вамѣ. а
ще вѣстѣ любн
ли ма. вѣзрадо
вали съ вѣстѣ оу
бо. іако идоу къ
оцѣю. іако оцѣ бо
ли мене іеть.
и нѣмѣ рекохъ
вамѣ. прѣже
дажѣ не боуде
ть. да іегда боу
детѣ вѣроу и
мете ми. іако
азъ рекохъ ва ³⁾

З граматичних і правописних прояв другого відривка варті уваги отєї:

Глухі самозвуки ч та ь уживають ся часто неправильно, або переходять у чисті о та є.

¹⁾ Похибка переп. зам. іеси.

²⁾ З єв. Іоана гл. 17 зач. 56.

³⁾ З єв. Іоана, кінець гл. 14. зач. 49.

1. На затрату звукового значіння **ъ** та **ь** вказує часто недостача сих звуків: **церкви** (2 β) [ц. сл. **црѣкѣви**], **многы** (2 β) [ц. сл. **мъногѣ**], **всѣ** (3 β), **срдце** (4 β).

2. Зам. **ь** уживає ся **ъ**: **донъдеже** (2 α), **мънѣ** (3 α , 3 β , 4 α).

3. Зам. **ѣ** стрічає ся **ь**: **бѣчьль** (1 α).

4. Зам. сполучень **Cons.** + **рѣ** + **Cons.** бачимо сполученя найновійшої формації: **Cons.** + **ер** + **Cons.** **ѿверзе** (1 α), **мертвѣхъ** (1 β), **церкви** (2 α , β). Раз лишень подибуємо давнійшу формацію із заміною **ъ** на **ь** у слові **вѣскрѣсноути** (1 β). Найновійшу формацію **Cons.** + **лѣ** + **Cons.** подибуємо також зам. ц. сл. **Cons.** + **лѣ** + **Cons.** у слові **исполненоу** (4 α).

5. В закінченнях іменників: **на**, **ню** і т. и. дає сей памятник рішучу перевагу сполученям **ьа**, **ью**: **отноуценььа** (1 β), **обѣтованьє** (1 β).

6. У закінченнях 3 ос. дієслів бачимо постійно: **тъ**: **соутъ** (1 α , 3 α), **разоумѣють** (1 α), **єсть** (1 β), **сѣмоуцѣють сѣ** (2 β), **боудоуть** (3 β), **сѣбоудоуть** (4 α).

7. Одну із замітнійших прикмет сеї рукописи становить поява **ѣ** зам. ц. сл. **ѣ**: **ѿъ недеде** (2 β), **къ тебе идоуѣ** (3 β , 4 α), **вѣ себе** (4 α). Чи се **ѣ** має звукове значінє, чи становить воно лишень графічну заміну і означає руське розумінє ц. сл. **ѣ** — трудно сказати [Порівн. „Dialectol. Merkmale“ 496.] бо не можемо з відповідною певністю означити місця де був написаний наш памятник. Замітимо лишень, що таку заміну подибуємо в цілому ряді південнор. памятників, н. пр. в Добрил. єв. 1164 (Соболевській, Очерки — 6—7) Типогр. єв. XII—XIII в. (ibid. 15); Холм. єв. XIII—XIV в. Жит. Савы XIII в. („Dialektol. Merkmale“ 219).

Рукопись, із котрої переховав ся наш відривок становив доволі вірну копію свого церковно-словянського первовзору руської редакції і давав дуже незначний доступ місцевому діалектови. З тої причини не бачимо в нашому відривку ніяких певних вказівок, що позволялиб нам означити вітчину рукописи. Ми вправді не маємо ні одной прикмети такої, котра заперечувалаб південно-руське походженє памятника, — але й не бачимо в нашому фрагменті ні одной такої прояви, яка певно вказувалаб, що памятник наш написаний на українсько-руській території. Такі прояви, як сполученя: **ьа**, **ью**, як закінченє 3 ос. дієсл. **тъ** — моглиб мати значінє діалектичної закраски лишень поруч иньших більше певних діалектичних прикмет. Може бути, що такі прикмети вєплі продерти ся до сих частин рукописи,

що не дійшли до наших часів і наших рук. Колиб у тих не знаних нам частинах пам'ятника лучалось т. зв. нове **ѣ** — мова і правопись його булаб ще найбільше зближена до т. зв. типографського Євангелія з XII в. яке ледви чи можна віднести до пам'ятників галицьких.

IV.

Відривок третій складаєся з двох сполучених із собою пергам. листків видобутих із старої обкладинки. Формат фолієловий. Перший лист майже цілий, має 2 колюмни. З другого листка сполученого з першим лишилась одна колюмна по обох сторонах. З долини пергамін обгятий, так, що ми не знаємо, яка була довжина колюмни. Тепер вносить вона 28—29 цм. а ширина 9—10 цм. Пергамін пожовклий від старости з пообдираними краями, місцями продіравлений черваками. Письмо поплиняло так, що лиш декуди можна текст прочитати на більшім просторі. Місцями треба зовсім зречи ся змісту тексту, а вдоволитись лиш поодинокими фразами чи словами, що можуть мати історично-граматичне значіне.

Орнаментованих початкових букв у нашому відривку не бачимо. Лишень початкові букви стихирів і иньших складових частин богослуженя написані киноварем, троха більші від звичайних великих букв. Нагодовки написані киноварем полиняли так, що на їх місці лишились білі сліди.

У почерку букв бачимо отсі замітніші прояви.

Горішня частина букви **к** доволі велика, симетрична із долішньою.

ю має перекладинку не в одній лінії з язичком **є**, але більше в горішній часті.

Так само посунена більше в гору **є** перекладинка букви **и** та **ю**.

и має перекладинку легко скісну також у горішній часті.

Навпів остра середна часть букви **м** приміщена в рядку.

ж писане трома рухами на два способи: а) перший рух дає лінію прямовисну, другий і третій лінії ломані по обох боках прямовисної, поведені так, що вони вершками углів сходять ся в одній точці **ж**; б) перший рух дає лінію прямовисну, другий скісну лінію, що іде від лівої руки майже через середину на право в долину, третій рух дає таку саму лінію, що

Стор. 1.

Стовпець β.

шакшини грѣхомъ родъ нашъ
 ильа оуготована
 прѣдълагаючи агньца въа
 въ(зе)млющаго грѣхъы всего
 мира хѣ бѣ наше(г)о закольша
 го сѣ насъ ради и под всѣ
 мъ члвкъомъ вѣрныма на ѡ
 ставлѣныи грѣхъевъ и на жи
 знь вѣчноую тѣмъ же брать
 ю же мозкъмъ лишити сѣ за
 малоу лѣность и за похотъ и
 ли за гнѣвъ сѣи страшныма
 и нездреченыма тинны
 створеныма нашего ради
 спѣнья нъ чти дѣшо и тѣ
 ломъ съ страхомъ при(с)тѣ
 пакше и с миромъ
 сладихомъ сѣ
 тѣла хва и крѣвь прием . . .
 ше же чьсти прѣкыва

Стор. 2.

Стовпець α.

. то всего чистѣше сѣ а не въ
 . . . (з) врашающе сѣ на пьрвѣи ш
 бычан ако же пса на своѣ пакъ
 котинъы и акъы свиньа м . . .
 вши сѣ и пакы въ калѣ кала
 ющи сѣ¹⁾ ни братью не мозѣ
 мъ тако авити сѣ нъ ако же

¹⁾ Уступ сей основаній на листі ап. Петра гл. II рядок 22–24:
 „Влючи же сѣ имъ истиннаа притѣча: пьскъ възвращъ сѣ на
 своѣ блвкотинъы и свинна ѣзмывши сѣ въ калѣ тинькѣ“. [Act.
 epistolaeque apostolorum ad fidem codicis Christinopolitani saec. XII
 scr. Vindob. 1896 pag. 91].

Подібним порівнянем користує ся у проповіді на Воскресенє Хр.
 автор данилівського угро-руського учительного євангелия (порівн. ру-
 коп. стор. 78).

Стор. 2.

Стовпець а.

нѣхъ иск . . . и своєю кровью
 чисты непорочны свершны
 въ любѣви бжїи тако да прѣ
 боудемъ ѡжидающе мѣзды
 противоу дѣломъ своимъ
 славаще въ коупѣ хѣ бѣ наше
 го съ ѡцмъ и съ стымъ бл҃гъ
 мъ и живо (тво) рѣшимъ дх҃о
 мъ и нынѣ въ вѣкы вѣ

 въ то тѣ наре . .
 мъ шерадованаѣ . . та ст҃ы
 и б . . и прѣла тронце и шче на^ш
 ї гїи по(м)илуи вї. Снимъ шбра
 зѡ и третни ча поють и ше
 ст҃ын ї девѣтын и заблго
 слови дша моѣ . . съ воскрес
 захвали дша моѣ
 сла и ны, єдиночѣи снѣ
 вѣмъ Бѣ црствѣи си помѣи^и
 єдиного бл҃. и шче

Стор. 2.

Стовпець б.

нашъ и помилуи. вї. и є
 динѣ стѣ
 . . шантѣ сѣ всѣкого
 иже аще
 поють

 . вѣр҃уѡ въ єдин
 нашъ . . и гїи (помн)илуи вї

 тако посѣ
 ѣ вжествѣнаѣ
 Бсѣ же сл҃убѣ

Стор. 2.

Стовпець β.

БЕЗЪ АНТИФОН ОУТРЬ
 БЖСТВ . . НАГО ѠЛТАРА . И СЪ
 ВЕРШАЮТЬ Ѡ ПОПОКЪ

 БЛИЗЪ ПРЪК
 СТОЛА СТОА. ДѢКМА) (ДЪАНО
 МА*) ѠБА ПОЛЪ СТОАЦИМА
 И ДЕРЖАЦИМА ИЕУЃІЕ. ДА И
 ТИ . . И ВЪНѢ ѠЛТАРА ПОЮТЬ . . .
 ЛЮДИ. ИЖЕ СУТЬ . . . СИЦЕ . . . ИТИ
 . . . ПЛМЪ . . ЗЕ БЪСКЛИ
 КИКТЕ БУЪ ВСА ЗЕМЛА ВА
 . . . АТВА. БЪСКЛИКИТЕ БУЪ
 ВСА ЗЕМЛА ПО(И)ТЕ ЖЕ (ИМЕНИ ІЕГО)
 ДАДИ СЛАВУ (Х)ВАЛЪ ІЕГО СТИ Г.
 РЫЦКТЕ Б(ОУ)КОЛЪ СТРАШНА Д(Ъ)
 ЛА ТВО(А)КО МНОЖЬСТВЪК СИЛ(Ъ)
 ТВО(ЕА)СОЛЖЮТЬ ТЕБЕ ВР(АЗИ ТВОИ) 1)

Стор. 3.

Стовпець α.

ТВОИ СТИ. Д. ВСА ЗЕМЛА . . .
 ПОКЛОНИТЬ И ДА ПОЮТЬ ТЕБ(ЪК)
 ДА ПОЮТЬ ЖЕ ИМЕНИ ТВОЕМОУ
 КЪШНЕМУ 1) СЛА ИНЫ^Ѡ АНТИФ
 НЪ В. ПАМЪ ХС. БѢ ОУЩЕДРИ
 НЪ И БЛГОСЛОВИ НЪ Ѡ ПЪК
 СНЕ БЖИИ. СТИ Ё БѢ ОУЩЕ
 ДРИНЪ И БЛГОСЛОВИ НЪ. И ПРО
 СВЪКТИ ЛИЦЕ СВОЕ НА НЪ. И ПО
 МИЛУИ НЪ С . . . И Г ДА ПОЗНА
 ЮТЬ НА ЗЕМЛИ ПОУТЬ ТВОИ И ВО
 ВСЕХЪ АЗЪЦКХЪ СПСНЬЕ ТВОЕ

*) може похибка зам. дѣакома

1) В першого антифона недільного.

Стор. 3.

Стовпець *α*.

сти **Д** Исповѣда^{*}тъ сѧ тебе лю
 ѣе вже исповѣда^ттъ сѧ тебе вси
 людѣе. сла и н^ыи **Ю**диночѧ
 снѣ и слѡ **В**ѣжѣе анти^фнѣ **В**¹⁾
 Да вѣскрснетъ **В**ѣ и разиду^т
 ть сѧ врази ѣго и на **тѡ** прири
 цаѣтъ и наконимъждо стиск
Хѣ воскресѣ. **Д**а воскреснетъ **В**ѣ
 и да разидутъ сѧ врази ѣго. и
 вѣжжѧтъ **Ѡ** лица вси ненавида
 щи ѣго стѧ **Г** **А**ко ищаза
 ѣт дымъ да ищезнутъ **А**ко
 таѣтъ воскъ **Ѡ** лица **Ѡ**гну
 (т)ако да погъменутъ грѣ(ш)ь
 ници **Ѡ** лица **В**ѣжжѧ а пра(в)дѣ
 (ни)ци вѣзвеселѧтъ сѧ ²⁾.
 вахъ бл
 ис(т)очник

Стор. 4.

Стовп. *β*. (Стовп. *α*. на стор. 4 і *β*. на стор. 3 бракує).

. . . нимъ **В**ѣрнѧмъ ма^тка нша
 . . . кы и на . . . глаѣт **Н**а
 вка свшнѧл и прочѧл прии
 дѣтѣ **Ѡ** видѣнѧ и. мироноси
 ца женѣ. . ст . . же нже
 на . за . оутрѣни писаниѣ да во
 скрснетъ **В**ѣ нас . . нѣ. **В**о
 крснѧ днѣ
 сѧ

*) перер. із *α*.

1) З другого недѣльного антифона.

2) Из стихирів воскресної утрені.

служило мабуть до зазначення м'якості співзвуча р¹), що згоджувалося із місцевим виговором у карпато-руських діалектах²). Найчастіше подибуємо в) форму найновішу: Cons. + er + Cons. держимини (1 α), держацнма (2 β) [ц. сл. дрѣжати]; свершенгы (2 α).

6. Зам. ц. сл. сполучення Cons. + лъ + Cons. бачимо лишень форму найновішу: исполнь (1 α).

7. Сполучень на, не у закінченнях іменників не подибуємо в нашому відривку; уживають ся тут постійно сполучення ље, ља, що зазначають м'якість попередних співзвуків, і через те причиняють ся до надання нашому пам'ятникови місцевої діалектичної закрески: вратъе (1 α, 1 β, 2 α), проповѣданъемь (1 β), свиньа (2 α), списъе (3 α), вжъе (3 α), цѣлованьа (3 β).

8. У закінченнях 3 ос. дієслів появляе ся постійно ља не љ. вѣспѣвають (1 α), поють (3 α), познають (3 α), питають (3 α).

9. В слові: женъухъ (2 α) [ц. сл. женухъ] бачимо заміну н на љ що характеризує південно-руські пам'ятники.

10. Після г. к. х. уживає наш відривок правильно і постійно ља: чл(чъ)скъин (1 β), вѣсокъимь (1 β), грѣхъи (1 β), акъи (2 α), вѣкъи (2 α), погъивноуть (3 α). Сеся правильність може мати таке саме значінє яке ми пояснили обговорюючи відривок перший.

11. Замість звичайного вузкого ѣ уживає ся часом ље так само, як у давніших руських пам'ятниках³): ѡзаръена.

12. На невеликім просторі нашого відривка бачимо дуже помітне число прикладів характеристичної для південно-руських пам'ятників появи ѣ зам. ѣ.

а) в заіменниках: в нѣи (1 α), сѣмъ (1 β).

б) в словах: вѣчѣрни (3 β), неиздречѣньнъимь (1 α),

в) в іменниках закінчених на еннє: благоволенъе (1 α), ѡставленъе (1 β), поклоненъе (3 β), ѡпоуцѣненъе (3 β).

13. Відворотну появу ѣ зам. ѣ подибуємо у нашому відривку лишень у заіменнику теѣѣ: (сол)жють теѣѣ (2 β), исповѣдють сѣ теѣѣ (3 α два рази). Значінє такої заміни пояснено вище.

¹) Порівн. Ягіч: „Критич. замѣтки“ 71, і мої „Dialectolog. Merkmale“ 209—210.

²) Ogonowski: „Studien“ 49: бойк: върьх. Верхратскій: „Про говор гал. Лемків“: 1902, 61: върьх, перьгач.

³) Порівн. E. Kałużniacki: „Act. Epistolaeque apostolorum ad fidem cod. Christinopolitani. p. XI.

14. Буква **ѣ** появляє ся згідно із церковно-словянською традицією у формах розказових: **рицѣте** (2 β), **придѣте** (1 β). Форми такі знаходячи підкріплене в місцевій фонетиці¹⁾ не уступають місця букві **и** як се діє ся часто в памятниках північно-руських.

15. Співзвуки **ч і ж** лучать ся в нашому відривку із йотованим самозвуком **ю**: **наоучю** (1 β), **(сол)жють** (2 β).

Такі сполучення появляють ся найчастійше в південно-руських памятниках²⁾ і згоджують ся на тій точці з анальоїчною проявою звуковою сучасних карпато-руських говорів³⁾.

17. Заміну звука **ү** на **к** бачимо в слові **навка** (2 β), — по анальоїї часто уживаного в південно-руських рукописах і в сучасних говорах форми дієслова: **навчати**.

Слово се написано в відривку так, що воно розділене: склад **на** стоїть на кінці, а **вка** на початку слідуячого рядка; **в** написано вузко так, як би було пропущене, і дописане пізнійше. Може бути, що на появу букви **к** зам. **оу** вплинула причина чисто технічна: себ то недостача місця.

18. Замість звичайної в деклінації пнів **о** форми другого відмінка на **и** — бачимо форму на **ю**: **ѡгню** (3 α: **ѡ** лица **ѡгню**) форми такі уживають ся часто в сучасній укр. руській мові під впливом анальоїї⁴⁾.

V.

Ми старались по можности докладно описати та проаналізувати палеографічні й граматичні прикмети віднайдених нами відривків. Вони дають нам підставу до отсих висновків.

Час в якому ті памятники були написані можемо означити лишень у приближеню. Палеографічні, а в части також і язикові прикмети вказують на те, що усі ті памятники були написані найпізнійше в XIII столітю. Долішню границю написання сих памятників означити доволі трудно. В усіх наших відривках деякі прикмети від XI до XIII в. виступають поруч себе.

1) Пор. „Dialectol. Merkmale“ 495.

2) Ibid. 594.

3) Порівн. Ogonowski „Studien“ 74. Ів. Верхратскій „Знадоби для пізн. угор. говорів“ II. 1901. 45. „Про говор гал. Лемків“ II. 66.

4) Порівн. Dr. St. Smal-Stockij: „Über die Wirkungen der Analogie in der Deklination des Kleinrussischen. S. 205, 211, 228.

Спосіб писання букви ж в першому відривку означений буквою а) такий як у давніших пам'ятниках; однак скісні лінії перехрещують ся із прямовисною понад її серединою, що свідчить проти походження сего пам'ятника із XI в.; проти XI в. промовляють і інші форми букви ж означені під б) та в) а також почерк букви и. Так само проти XI в. промовляють і граматичні прикмети відривка. Однак давний почерк букви ю, з, ч, та ѡ промовляє більше за XII як за XIII столітєм. На XII вік вказує також згадана уже схожість графіки сего відривка із графікою т. зв. кристинопольського апостола, що походить із XII в.

Граматичні і правописні прикмети другого відривка не противили-б ся походженню рукописи з XI в. За XI віком промовляє і почерк букви з; проти XI в. говорить головно почерк букви ж, що вказував би на XIII в. Почерки букв: в, ѡ, є такий, що може лучатись і в XI і в XII і в XIII в. буква ч та ю вказувала-б на XII в. Рукопись отже, із якої перехо-вав ся другий відривок — могла бути написана в XII або XIII в.

Третій відривок має поруч деяких давніших прикмет палеографічних, н. пр. почерк а) буква ж, почерк букви з, ѡ побіч давньої появи ю зам. є — також і деякі такі прикмети палеографічні, що промовляють проти походження сего пам'ятника з XI або XII в. — як н. пр. почерк букв ю, ю, и. Час написання сеї рукописи треба отже покласти між XII і XIII в. за чим промовляла-б і мова сього відривка.

Про вітчину сих пам'ятників, з причини недостачі безпосередніх вказівок, можемо говорити головно на основі мови.

Другий відривок не має, як було сказано, ніяких певних прикмет діалектологічних, що вказували-б на південно-руське походження — але не має й таких прояв граматичних, що перечили-б такому походженню. Про вітчину сеї рукописи не можна сказати нічого певного.

Діалектологічна закреска першого і третього відривка дуже сильна. Що правда, не бачимо в них деяких із тих прикмет, які виступають у південно-руських пам'ятниках XII—XIII в. н. пр. жч, зам. церк. слов. жд, ѡ, рѡ зам. ц. сл. ѡ, рѡ, ти-и, зам. тѡ-и і т. п.) але причини сего треба шукати в малих розмірах наших відривків. Коли зважимо, що деякі граматичні прикмети обох пам'ятників — як н. пр. постійне уживанє ѡ після г, в, х, змягченє р у сполученях Cons. + ер + Cons. — у 3. відривку, як недостача л epentheticum у 1 відривку, як

сполучене ж і ч із йотованим самозвуком ю, уживане заім. сѧ перед дієсловом у 1. відривку і т. и. згоджують ся, як було показано више, із сучасними карпато-руськими говорами, — коли се поставимо у звязи із фактом, що пам'ятники віднайдено на карпато-руській території, — то прийдемо до висновку, що оба ті пам'ятники із котрих переховали ся відривки перший і третій, — походять із тої-ж території, і могли бути написані або в самім лаврівськiм монастирю, або в сусіднім стариннім монастирю св. Спаса.

В тих двох відривках, де на невеличкому просторі вспіла проредити ся така сильна закраска живої народної мови, маємо останки двох величних пам'ятників, які що до значіння для історії нашої мови можна-б поставити поруч галицького евангелія з р. 1144 та кристинопольського апостола з XII столітя.

<p> 2. БЛАСТЬ ПИТА АТННЕ ДОУГЫ. МЗГОНИТНЬ СЪЕ. МПОЛОЖИММОНО АНМЛА ПЕРЪ. МЯКОБА ЗЪБЕДЪМНА. МІОМЛЕРА ЯКОБА. МПОЛОЖИММА ММЕМН. КОЛНСАГНЪ. Н ЖЕСТКА ПЛОМОКА. МЯ НАДРЕЮНФИННА. М ЧАЛФРАДЪ. ММАТЬ ФЪ ІАЛЪТАА. МФОМОУ МЯКОБААЛФЕНБА. М ФАДЪІА. МСНМОА. КА ЧЛНТА. МІАДОМСКА ДАНЪТЪСКААГО. МЖЕМ ПРКАДЪТЪ. МПРОМДРША БАОМЪ. МСОБРАШАСАПА КЪІНАРОДН. ІАКОНЕМО ШНММЪ НУАБЪБЪСТІ. МІАЪШАБШЕ. МЖЕКАХУ </p>	<p> 3. ОУНЕГО. МЗНАДОМІА ТЪІГО. ГЛАХОУБОІА КОМЪ МСТЪКЪНТА. БКСРІ. ГІ. МЪ. НІА. ШКАА. К. ОНО. ПАНМАБІУКАО МЪ. МСОБРАШАСА НАРОДН. ІАКОНЕ МОЦНММАННУАБ БАБЪСТН. МІАЪША ВШ. ЖЕМЖЕКАХУ ТЪОММНО. ІТЪНА ШАІАТЪІА. ГЛАХОУ БОІАВУНЪ МСТОКЪН СТЪ. МІКННЪ МІАЦІ. ЖЕ. ШННРАМАГЪШЕ ДШЕГЛАХОУ. ІАКО БЕЛЕЗДОУАЪММАТЬ. ІАКОБАКОУЕ КІСАБСКІ МЪ МЗГОНИТЪБЕТІА. ЧПРНЗЕАБІСАПРНТЪ </p>
--	--

Лаврівський листок I.

(Відбитка сторони 1).

САДЕТЕ КЪ РАДЪ
НЕ СЛН МЕСТЪ
ДОНЪ ДЕМЕШ БАС
УЕТ САСЕМОЮСЪ
КЪШЕ НЪ КЕДЕ
ЖЕМЪНЪ ДОКН
ФАНША НКЪД
ГЪЛОКЪ СЪКН
БЛГОСЛОМНА Н
БЪСЪ СЪ РАДКА
ДВОДЖНА СТОУ
ШОМНАДЪ НЪ
УМОША СЕ СНА
ННО ЧТН ПЛО
МНША СЕ СЕМОУ
НУМЪ КРАТНША
САБЪ НЕ СЛНМЪ
СЪ РАДОСТНЮКЕ
АНКОЮ ШБАКУ
КЪШНОУ КЪЩЕ

РИКН А КАЛАШЕ
НКАРСЛОБЖШЕ
БАЛАННЪ

ВЪНА 2 НЕДЕДЕ
ЕУА ШИШАНА

ЕУЕГЪ СЕ СІ

АЛЪ ОУЕІН

ІГОКЪ ДАНЕСЪ

МОУНАІЕТ ВСА

КАШЕСРАДЕ КЪ

ДОУНТЕ КЪКА

НКЪДА КЪ РОУ

НТЕ КЪДОМОУ

ОЦАМО СЕ СНА

ГЪШЕНТЕ СЕ СІ

ТЪ АШЕ СІЖЕ НІ

РЫСА БЪ ДЪВА

АЛЪ ІАКОН ДОУ

ГОТОВАТН МЪ СЕ

КАЛАШ ПАУШОН

ТВОИ СТИ Д. СЛАВМЛА
ПОКАОНТИ Д. ПОКТЬ ТЬ
ДА ПОКТЬ ЖЕНА ЛЕНИ ТВОИ КАУ
КАНИСЛА СЛА И ПЫ АНТИ
НА В ПЛАДЪ ЗС БОИИЕДА
ПЫНЕ БОСЛОКНИЗЫ СЪ ПЪ ИИ
ПЫСИ ПЕЖИ. СТИ В БОИИЕ
АРИНЫ КАГОСАКНИЗЫ И ПРД
СЪ БТНАЦЕСКОЕ И АИ ПИЩО
АНАУНИЗЫ СТИ Г. ДНОЗ И
ИТНАЗИМАНИИ СЪ ДОН ПРД
ВСТУБАДЪ ЦЕХЪ ИЩИНЫ ТРОИ
СТИ Д. СЛОВДАТЫ А ТЕСАЮ
НЕЖЕ ИМО ВДАТЫ А ТЕСАЮ
АЮДНЕ СЛА И ПЫ ДИНОУАН
СИИ СЛОВ КНЕ АНТИ ПЪ Г ПЛА
ЗС ДА БЪ КОСИ ТЪ БЪ ИРАТИ
ТЪ СКАДЪ ИГО ИНАТО ПРД
И АИ ТЪ И ПЛА И ИМЪ ЖДОСТНЪ
Ъ ВОСКРЕ ДА ВОСКРЕ: НЕТЪ
НА ДРАЗНУ ТЪ СКАДЪ ИГО И
БЪЖАТЬ САНЦА ДСНИ НА КНА
ЩИ ИГО СТИ Г. КОИША Д
И ТЪ ДЫМЪ ДА ИЩЕ ЗНИТЬ А КИ
ТА И ТЪ КОКЪ СЛА И СЪ ГНО СТИ
ИСО ДА ИЩЕ БЪ И КНУ ТЪ БО
ИИ ЦИ СЛА И ТЪ ЖЪ А И П
И ИЩЕ БЪ ИЩА ТЪ С
И ПЪ СЛА ВЪ
БА И ПЪ СЛА И ПЪ

Лаврівський листок III.

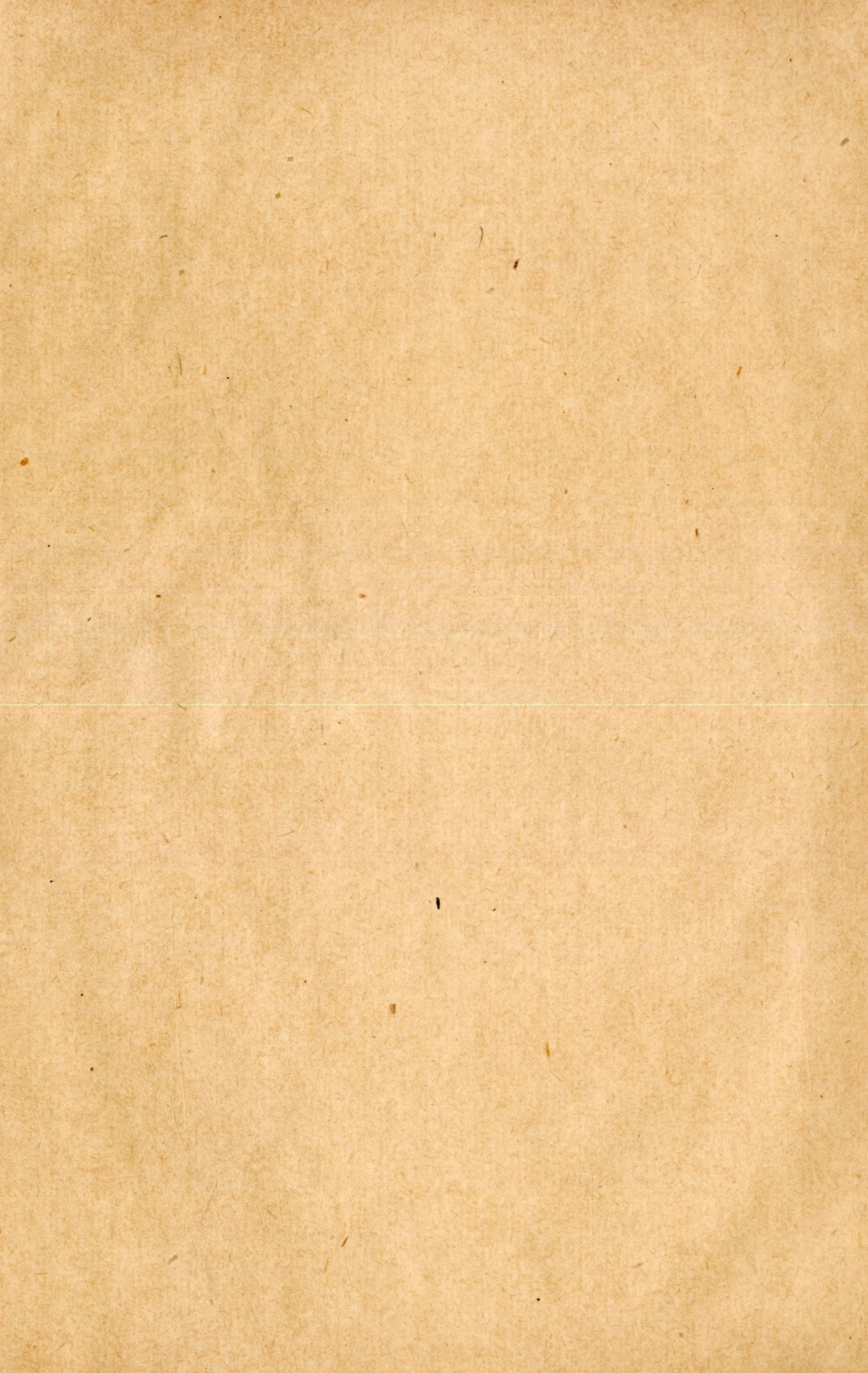
(Відбитка сторони 3).

Тогож автора

розвідки в історії українсько-руської мови й літератури у підбитках.

- Українські народні пісні в поезіях Б. Залеского. Стор. 85. 8-ки). У Львові 1892.
- Юрій Коссован, Осип Домінік Ігор Горлинський де Фелькович. Проба критичного розбору автобіографічних його повістей, та його життєписи. (Стор. 100. 8-ки.) У Львові 1893.
- Шевченко і Міцкевич. Про значіне впливу Міцкевича в розвою поетичної творчості та в генезі поодиноких поем Шевченка. (Стор. 142. 8-ки). У Львові 1894.
- Dialectologische Merkmale des südrussischen Denkmals a. d. XIII Jhdte: Žitije Sv. Savy. Sonder-Abdruck aus dem Archiv für slavische Philologie herausgegeben v. V. Jagić. (80 S. in 8°). Berlin 1896.
- Literatura ruska [Z „Encyklopedyi ludowej“ (str. 10 form. leksyk)]. Lwów 1898.
- Тарас Шевченко. Промова виголошена на XXXVII-их роковинах смерті поета. (Стор. 24. 8-ки). У Львові 1898.
- Століте обновленої українсько-руської літератури. Короткий огляд укр.-руськ. письменства XIX столітя. 27 стор. 8-ки. У Львові 1898.
- „Ukraińska rytmika ludowa w poezjach B. Zaleskiego“. (Osobne odbicie z „Księgi pamiątkowej wydanej przez Uniwersytet Lwowski ku uczczeniu 500 letniego jubileuszu Uniwersytetu Krakowskiego“) str. 78 in 4°, Lwów 1900.
- Погляд на сучасний стан історичних розслідів українсько-руської літератури. Найдавніший період. (Стор. 40, 8-ки). У Львові 1901.
-

14

3329

IV
И 114.985

127747

Kolessa

ŁAWRIWSKI
ŁYSTKY